

Předběžná zpráva o vyhodnocení povodně v září 2024: Klíčem byla včasná a správná předpověď, řadu sídel ochránila protipovodňová opatření

2.4.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Díky včasným informacím Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) se při ničivých povodních v září 2024 podařilo zachytit a významně zpomalit povodňovou vlnu na velké části území. Svou roli sehrálo i předcházející suché počasí, malé nasycení půdy pomohlo nástup povodně zpomalit. Přesto velikost povodně vyčerpala schopnost povodí zadržet vodu, nestačila plošná protipovodňová opatření ani přirozená kapacita koryt. Na realizaci už připravených protipovodňových projektů dá proto Ministerstvo životního prostředí tři miliardy korun na období let 2026-2028. To vše shrnuje předběžná zpráva Vyhodnocení povodně v září 2024, kterou dnes projednala vláda.

„Loňské zářijové povodně měly katastrofální charakter výrazně přesahující úroveň 100leté vody a vznikly na základě podobného meteorologického mechanismu, který způsobil velké povodně v letech 1997 a 2002 v důsledku intenzivních srážek. Rozdíl byl hlavně v tom, že správci povodí dostali včas přesné informace od ČHMÚ a mohli začít v předstihu vypouštět všechny významné nádrže. Díky tomu se podařilo zásadně zpomalit povodňovou vlnu na velké části území. Povodeň z loňského září nám důrazně připomněla, že je potřeba realizovat všechny typy protipovodňových opatření jak přírodě blízkých, tak technických nebo organizačních, abychom ochránili lidské životy i majetky. I proto připravujeme aktualizaci vyhlášky o záplavových územích a novelu vodního zákona, která umožní budovat vybraná protipovodňová opatření ve veřejném zájmu. Připravujeme také dotační výzvu ve výši tří miliard korun na roky 2026-2028, ze které se mohou začít okamžitě realizovat připravené protipovodňové projekty. V dalších letech je naplánována realizace i dalších protipovodňových opatření, a to ve výši dalších více než čtyř miliard korun. Česká republika je tak připravená protipovodňová opatření financovat,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Loňskou zářijovou povodeň způsobila tlaková níže Boris postupující ze Středomoří nad střední Evropu, která narazila na blokaci pohybu tlakové výše nad východní Evropou. Tento faktor zastavil postup tlakové níže a intenzivní srážky na jejím frontálním rozhraní.

Informace ČHMÚ umožnily včasné vydání výstrahy signalizující extrémní ohrožení, což vedlo k rychlé aktivaci ochranného systému a k přípravným opatřením. Díky včasnému uvolnění prostoru ve vodních nádržích bylo možné zmírnit povodňové průtoky, v některých případech až o 80 %. To ochránilo území pod vodními díly a zajistilo bezpečnost významných vodních děl.

Pro přípravu vodohospodářů a povodňových orgánů je včasná předpověď klíčová. Do budoucna bude nutné zlepšit komunikaci a interpretaci výstrah, aby byly efektivně předány veřejnosti. Tomu by měl pomoci nový zákon o veřejné hydrometeorologické službě, který začal platit od začátku letošního roku. Kromě jiného upravuje spolupráci ČHMÚ se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS) při mimořádných událostech nebo krizových situacích.

Vzhledem k vysokému množství srážek došlo během povodně k vyčerpání retenční schopnosti povodí a přirozené kapacity koryt. V nejvíce postižených územích dosáhly povodně výrazně větší doby

opakování než stoleté. V návaznosti na vydané výstrahy byly záhy aktivovány povodňové a krizové orgány na všech úrovních, nasazeny složky IZS a též Armáda ČR. Vysoká připravenost složek IZS a neziskových a dobrovolnických organizací se projevila zejména v efektivních přípravných a zabezpečovacích pracích.

Zlepšit se podle Předběžné zprávy musí efektivní koordinace mezi resorty v oblasti prevence katastrof. Společnost často očekává, že stát zajistí ochranu před povodněmi, opomíjí ale odpovědnost obcí a jednotlivců za ochranu majetku.

Vzhledem ke složitosti a časové náročnosti realizace protipovodňových opatření v ČR připravilo Ministerstvo životního prostředí návrh novely vodního zákona, která usnadňuje výstavbu protipovodňových staveb a stanoví, že stavby na ochranu před povodněmi se zřizují ve veřejném zájmu.

Předkládaná Předběžná zpráva shrnuje doposud zpracovaná vyhodnocení, finální výsledky včetně konečných škod budou prezentovány vládě v podobě Závěrečné zprávy Vyhodnocení povodně v září 2024 do 30. září 2025.

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/predbezna-zprava-o-vyhodnoceni-povodne-v>